

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА



София, 2022 година

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

През 2022 година Асоциация „Прозрачност без граници” навърши 24 години от своето основаване. Организацията бе учредена през 1998 година като първото национално представителство на Transparency International в Югоизточна Европа. През този период Асоциацията натрупа значителен капацитет за създаване и реализиране на проекти за противодействие на корупцията, за промотиране на стандартите за добро управление в дейността на публичните институции и успя да си изгради авторитет на професионално работеща, политически безпристрастна и активна гражданска организация.

През изминалите години Асоциация „Прозрачност без граници” създаде широк кръг от поддръжници и може да разчита на голям брой независими експерти от различни области на науката и обществения живот, които участваха при изпълнението на проектите и инициативите на организацията. Организацията се наложи като национално представителство на Transparency international – международната антикорупционна коалиция. Установените контакти с национални и международни институции бяха разширени с контакти със структури на гражданското общество и медиите, а Асоциацията си спечели име на уважавана и стабилна организация.

През 2022 година Асоциация „Прозрачност без граници” продължи да осъществява активно дейността си, свързана с превенция и противодействие на корупцията на национално, регионално и международно ниво. Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията бяха непосредствено подчинени на изпълнението на задълженията ѝ във връзка с реализацията на мисията ѝ, основните приоритети в работата ѝ, както и с основните цели и задачи, залегнали в Устава ѝ.¹

¹ Мисия на Асоциация „Прозрачност без граници”, произтичаща от статута ѝ на българско представителство на Transparency International: обединяването на усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Основните приоритети в работата на Асоциацията: инициерирането и прилагането на проекти и програми за противодействие на корупцията на национално и регионално равнище.

Основните цели и задачи, залегнали в Устава на Асоциацията:

- провеждане на изследователски инициативи по проблемите на корупцията, чрез мобилизиране усилията на учени, общественици и експерти в съответните области;
- системно набиране, представяне и разпространение на необходимата аналитична информация сред държавните институции и граждански организации;
- разработване, тестване и осъществяване на разнообразни граждански инициативи и проекти, насочени към намаляване на корупцията;
- предлагане на експертна и техническа помощ за различни граждански инициативи, насочени към противодействие на корупцията;
- изграждане и поддържане на контактна мрежа от международни и национални партньорски и донорски организации, занимаващи се с подобни проблеми;

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Екипът на Асоциация „Прозрачност без граници” продължи успешно да реализира пълния обем от цели и задачи посредством инициирането и осъществяването на специфични проекти и инициативи в две основни програми.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА, ориентирана към:

- прилагане на ефективни модели за независим експертен мониторинг и граждански контрол върху законодателството и процесите на управление от гледна точка на принципите на прозрачност и отчетност;
- инициране на застъпнически кампании в подкрепа на значими обществени каузи и проблеми, свързани с превенцията и противодействие на корупцията, както и в защита на лица, пострадали от корупционни действия;
- повишаване на обществената чувствителност към проблемите на почтеността, прозрачността и отчетността в работата на публичните институции;
- осъществяване на експертно-аналитична дейност по проблемите на противодействието на корупцията и прилагането на добри управленски практики чрез мобилизиране на експертния потенциал на организацията и трансфер на чуждестранно know-how в областта по превенцията и противодействие на корупцията.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА, насочена към:

- осъществяване на международни проекти в партньорство с Transparency International – Секретариат и с националните представителства на Transparency International;
- обмяна на опит и създаването на регионални мрежи при осъществяването на антикорупционни инициативи.

ПОСТИЖЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

- Развитие на **Индекса на Местната система за почтеност и извършване на оценката за 2022**. Индексът е инструмент за сравнителна оценка на приноса на ключови сектори и институции в противодействието на корупцията на местно ниво. През 2022 година бе изработена адаптирана методология на изследването, която обхваща 10 институции на местно ниво и значими сектори на

-
- дългосрочно сътрудничество с централната и местните власти, експерти в държавната администрация и неправителствени организации с подобна насоченост с цел създаване на стабилна мрежа от обществени коалиции, работещи по проблемите на борбата с корупцията.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

обществения живот. Въз основа на извършено мащабно проучване е извършена оценката на Индекса на местната система за почтеност за 2022 година. Индексът е иновативен инструмент, който има позитивно въздействие в няколко посоки: 1) позволява извършването на сравнителна оценка между отделните сектори и между изследваните 27 общини – областни центрове; 2) служи като отправна точка за необходими реформи на институциите; 3) представлява ориентир на бизнеса при неговите планове за инвестиции на регионално ниво; 4) в дългосрочна перспектива служи като инструмент за анализ на тенденциите при развитието на общините.

- На базата на извършената многостранна дейност по проучване на ключови сектори в българската икономика и изследване на установени бизнес практики в тях – развитие и въвеждане на **стандарты за интегритет в бизнеса. Тази инициатива е насочена към** три ключови сфери на икономиката, които имат съществено значение за обществото и в които съществуват сериозни корупционни рискове – здравеопазване, индустрия и енергетика. Стандартите отразяват най-добрите постижения в областта на стандартите за бизнес етика и са съобразени с българското законодателство. През изминалата година Асоциацията започна процес по въвеждане на стандартите в работата на няколко фирми от индустрията. През 2022 г. започна да функционира и създаденият **Бизнес интегрити клуб**, който обединява усилията на компании, работещи в България и споделящи разбирането за необходимост от етични стандарти в бизнеса. Изключително много усилия бяха насочени към популяризирането на идеята да „добро управление“. Част от тези усилия е и въвеждането на „Бизнес интегритет“ в две магистърски програми на Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Осъществен **граждански мониторинг на изборния процес**, с принос в няколко насоки: а) изработване на експертни позиции и становища във връзка с промените в изборното законодателство и неговото прилагане от институциите, ангажирани с подготовката на изборите, б) осъществяване на информационна кампания сред гражданите във връзка с техните изборителни права, включително участия в дискусии в медиите и формиране на познания у гражданите относно стандартите за честни и демократични избори; в) мониторинг на изборния процес със съдействието на наблюдатели и формулиране на препоръки за гарантиране на прозрачността и почтеността в изборния процес.
- Принос в изработването на две публикации по темата за ефективността при възлагането на обществени поръчки и защитата на финансовите интереси на ЕС: 1) **„Ръководство за взимашите решения при съвместен мониторинг на обществените поръчки“;**

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

2) аналитичен доклад **„Пактът за почтеност при изграждането на тунел „Железница – инструмент за публичност и обществен контрол при изразходването на средства от ЕС“**. Публикациите са създадени в резултат на съвместната работа на 11 национални представителства на TI в рамките на общ международен проект, подкрепен от Европейската комисия. Публикациите отразяват изводите и препоръките от пилотното приложение на Пактове за почтеност в 11 държави-членки на ЕС, които са тествани като инструмент за граждански мониторинг и контрол, насочен към по-ефективно управление на европейски средства, изразходвани чрез обществени поръчки.

- Изработени **позиции и експертни становища** по актуални проблеми, свързани с управлението, превенцията и противодействието на корупцията: поредица от позиции и експертни становища относно създаването на законодателство, регламентиращо защитата на лицата, **сигнализиращи за корупция** и позиции и експертни становища във връзка с промените в **изборното законодателство**.

ОБЛАСТИ НА ДЕЙНОСТ

I. ПРОЗРАЧНОСТ И ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИ СРЕДСТВА – ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА ПРИ ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Проект „Пактове за почтеност – превантивен граждански механизъм за защита на фондовете на ЕС“

Инициативата е част от четиригодишен международен проект „Пактове за почтеност – превантивен граждански механизъм за защита на фондовете на ЕС“, който бе осъществен в периода 2016 – 2021 г. с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Той е част от съвместна инициатива, в която участваха 11 държави (България, Гърция, Италия, Латвия, Литва, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Унгария, Чехия) и се координира от Transparency International Secretariat.

Основната цел на инициативата бе да приложи пилотно модела на Пактовете за почтеност като инструмент за повишаване на прозрачността и отчетността при обществените поръчки и да популяризира прилагането им в Европейския съюз с оглед предотвратяване на измами и корупция при разходването на средствата от европейските фондове. В резултат на това бе разработен български модел на Пакт за почтеност, бе приложена методология за наблюдение на един от най-големите инфраструктурни проекти в страната - тунел „Железница“ като част от автомагистрала „Струма“, бяха създадени поредица от мониторингови доклади, съдържащи

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

препоръки за подобряване на процеса по възлагане и реализиране на обществени поръчки в страната и беше разработена платформа за сигнали на граждани.

През 2022 година организацията продължи да си сътрудничи с другите организации – партньори по проекта, като основният принос на Асоциация „Прозрачност без граници“ се изрази в две насоки:

- Изработване на ръководство за наблюдение на обществени поръчки, **„Пактът за почтеност като инструмент за наблюдение на инфраструктурни проекти, изградени чрез обществени поръчки“**, – предвид обстоятелството, че Асоциация „Прозрачност без граници“ е една от първите организации в мрежата на TI, която е разработила и приложила Пакт за почтеност, оценката на организацията относно дизайна и приложението на Пакта за почтеност като инструмент за граждански контрол бе изключително важна;
- Принос в изработването на аналитичен доклад **Пактът за почтеност при изграждането на тунел „Железница – инструмент за публичност и обществен контрол при изразходването на средства от Европейските фондове“**, който отразява конкретните резултати от наблюдението на обществените поръчки, в частност на обществената поръчка за проектиране и строителство на тунел „Железница“ като част от автомагистрала „Струма“.

II. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА В БИЗНЕСА

Проект „Интегритет в бизнеса“

Проектът „Установяване на среда за почтеност на бизнеса в България“ (Setting the Ground for Business Integrity in Bulgaria, или накратко „Интегритет в бизнеса“) е четиригодишна инициатива на Асоциация „Прозрачност без граници“, която се осъществява от началото на октомври 2019 г. в рамките на световната „Integrity Initiative“ подкрепена от Сименс и Европейската банка за възстановяване и развитие. Той е насочен към разработването и промотирането на стандарти за почтеност, съобразени със спецификата на три важни сектора в България – енергетика, здравеопазване, индустрия.

Инициативата цели на окаже въздействие върху начина, по който бизнесът подхожда към управлението на корупционните рискове и спазването на принципи за бизнес етика. Тя се осъществява чрез три основни линии на дейност:

1) Разработване на стандарти за почтеност в бизнеса, съобразени със спецификата на секторите енергетика, здравеопазване и индустрия в България;

2) Възприемане на стандартите от компании в трите сектора, включително чрез популяризиране сред техните бизнес партньори, както и

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

чрез обучение на млади бизнес лидери относно прилагането на стандартите за почтеност в бизнеса в тяхната сфера;

3) Въздействие върху средата за осъществяване на бизнес, насочено към по-добро разбиране от необходимостта за почтеност на бизнеса в България, включително чрез (а) създаване на Бизнес интегрити клуб, обединяващ фирми от различни сфери на икономиката, както и (б) чрез насърчаване на диалога между бизнеса и държавните институции.

След като през 2021 г. бяха разработени стандарти за бизнес интегритет, през 2022 г. усилията на екипа на Асоциация „Прозрачност без граници“ бяха насочени към тяхното промотиране и въвеждане. В тази връзка бяха разработени обучителни материали, насочени към запознаване на ръководствата на фирмите с конкретни детайли относно приложението на стандартите – политики за подаване на сигнали, регулиране на конфликти на интереси, разработване на документация за управление на процесите в рамките на фирмите. През 2022 г. бяха проведени поредица от срещи с представители на структури от сферата на здравеопазването, индустрията и енергетиката.

В резултат на промотирането на инициативата сред асоциации на бизнеса в страната и на проведените срещи, започна процесът по въвеждане на стандартите в работата на три фирми от индустриалния сектор: „ПИМ“ ООД, „Скай Монт“ ЕООД и „Кировци“ ЕООД.

На 16 февруари 2022 г. бе проведена първата среща на Бизнес интегрити клуб, на която официално бяха приети за членове Българската търговско-промишлена палата, Асоциацията на индустриалния капитал в България и Българо-швейцарската търговска камара. В рамките на следващите срещи, проведени на 13 април и 6 юни, към клуба се присъединиха Британско-българската бизнес асоциация, Асоциацията на директорите за връзка с инвеститорите и Американската търговска камара в България. През юни 2022 г. бе проведена виртуална среща на тема “How to evaluate companies”, като в нея взеха участие представители на Бизнес клубове, създадени по инициатива на Transparency International - UK и Transparency International – Romania. През юли 2022 г. бе проведена дискусия с членове на Бизнес интегрити клуба, която позволи реализирането на синергия с друга инициатива на Асоциацията – верификация на методологията за изследване на Индекса на местната система за почтеност, която позволи да бъде съобразена изследователската рамка с гледната точка на бизнеса.

По време на проведената на 01.12.2022 г. енергийна дискусия под името „Да намалим сметките – енергийната бедност и цените“, г-н Калин Славов, изпълнителен директор на Асоциация „Прозрачност без граници“ отправи послание към компаниите в сектор Енергетика да въведат механизми за добро управление отговарящи на стандартите за бизнес интегритет. Отново с призив за въвеждане на стандарти за бизнес интегритет в сектор

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Енергетика, но този път отправен към българската държава, бележи участието на г-н Славов и на пресконференцията на БТА, свързана с прилагането на Регламент 2022/1854 на Съвета на ЕС относно механизмите за разпределяне на свръхпечалбите на енергийните компании.

Въвеждане на стандарти за почтено управление в държавните енергийни компании бе тема и на няколко срещи на в Министерството на енергетиката, няколко месеца по-рано.

През юни, 2022 г. Асоциация „Прозрачност без граници“ организира дискусия в Министерството на правосъдието, свързана със законопроекта за защита на лицата, подаващи сигнали. Като част от стандартите за бизнес интегритет, политиката за управление на сигнали и законовите изисквания за нея вече са факт.

През миналата година започна провеждането на дисциплина „Бизнес интегритет“ към програма: „Икономика и управление на публични ресурси“ и „Отговорно и устойчиво управление“ към Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Над 90 записани в програмата студенти бяха запознати как могат да прилагат инструментите за добро управление, стандарти за бизнес интегритет, нови стандарти за управление на корупционния риск и инструменти против изпирането на пари в практиката си. Курса се стреми да промени разбирането за необходимостта от приложението на стандарти за почтеност и наличието на адаптирани модели, които да са достъпни и удобни за въвеждане в конкретни бизнес организации в България, което е възможно само чрез добре обучени и подготвени мениджъри и ръководители.

III. РЕФОРМА В ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ. МОНИТОРИНГ НА ДЕЙНОСТТА НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Проект „Индекс на Местната система за почтеност като основа за устойчиво развитие на бизнеса“

Проектът стартира през декември 2021 г. и е продължение на инициативата, осъществявана в периода 2014-2017 г. в резултат на която бяха изследвани 9 основни институции на местната власт и сектори със значима роля в 27 общини – области центрове в страната. Инициативата е израз на оценката на Асоциация „Прозрачност без граници“, че ефективното противодействие на корупцията в страната не може да извърши без участието на ключови институции и социални актьори на местно ниво. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България“

Основен акцент при реализирането на настоящата инициатива е каква е ролята на местните институции и социални актьори за устойчива дейност на бизнеса. Тя се осъществява чрез три основни линии на дейност:

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

- изследване и оценка на капацитета на местните публични институции и други актьори за прилагане на устойчиви антикорупционни политики, въз основа на които се изработва годишен Индекс на Местната система за почтеност;
- укрепване на почтеността на местните общности: развитие на капацитета на местните власти за прилагане на дългосрочни устойчиви антикорупционни политики;
- застъпничество за реформи в местните антикорупционни политики.

През 2022 г. бяха реализирани следните дейности и бяха постигнати резултати в няколко насоки:

- **Разработена методология за изследването**, която се базира на опита от изследванията в периода 2014 – 2017 г. и отразява актуални процеси в местните общности. В резултат на това в изследването през 2022-2024 ще бъдат изследвани 10 институции и сектори на общественно-икономическия живот, които имат значение за развитието на местните общности.
- **Установено партньорско сътрудничество с неправителствени организации и експерти от страната**, което позволи да бъде проведено изследване в 27-те общини – областни центрове и да бъде акумулирана информация за съставяне на Индекса.
- **Изследване на капацитета, ролята и управлението на 10 институции и сектори на общественно-икономическия живот**, които имат значение за развитието на местните общности: общински съвети, кметове, общински администрации, съдилища, структури на полицията, политически партии, бизнес, медии, неправителствени организации и структури в здравеопазването.
- **Изработване на „Индекс на местната система за почтеност – 2022“**, който е съставен въз основа на изследване и анализ на повече от 200 показатели, оценяващи капацитета, управлението и ролята на изследваните структури за противодействие на корупцията и за установяване на практики за добро управление.

Приносът на Индекса на местната система за почтеност се изразява в няколко насоки: 1) позволява да бъде извършен сравнителен анализ на функционирането на изследваните институции, който откроява какви са тенденциите през годините; 2) позволява да бъдат извършвани сравнения между отделните сектори в изследваните общините, както и сравнения между общото представяне на общините; 4) служи като отправна точка за разработване на политики и за предприемане на конкретни мерки за превенция и противодействие на корупцията, за възприемане на добри практики и за въвеждане на принципите на доброто управление на местно ниво; 5) служи като инструмент за насърчаване на взаимодействието между структурите на гражданското общество и институциите на местната власт.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

През 2022 г. бяха проведени поредица от семинари, дискусии и форуми, свързани с осъществяваните дейности по проекта:

- Дискусия с представители на бизнес асоциации, членове на Бизнес интегрити клуба. В рамките на дискусията бяха верифицирани основни показатели от методологията, относими към изследването на средата за осъществяване на бизнес на местно ниво.
- Обучителен семинар на тема „Индекс на местната система за почтеност: Как да извършваме наблюдението и оценката на изследваните институции/сектори?“, проведен в София на 10-11 юни 2022 г. Семинарът беше предназначен за представителите на неправителствените организации и експертите от страната, като основният фокус беше поставен върху практическото приложение на изследователската методология.
- Три кръгли маси за представяне и верифициране на получените резултати от изследването, които бяха проведени на 28 октомври 2022 г. в Перник, 8 ноември 2022 г. в Стара Загора и 15 ноември 2022 г. във Велико Търново. В дискусиите участваха представители на изследваните институции и структури на гражданското общество, което позволи да бъдат обсъдени получените резултати от изследванията и да бъде конструиран достоверен и надежден Индекс на местната система за почтеност.
- Национален форум „Индекс на местната система за почтеност – 2022“, проведен на 8 декември 2022 г. в София. В рамките на форума беше представена класацията на изследваните общини за 2022 година, бяха представени добри практики и бяха връчени отличия за постижения и добре практики, прилагани в институциите на местната власт и местното самоуправление.

Проект "ЗА" открито и прозрачно партньорско управление в област Шумен“

Инициативата е на „Демократично Сдружение Искам да знам“ и „Асоциация Прозрачност без граници“ и се осъществява в рамките на проект „ЗА открито и прозрачно партньорско управление в област Шумен“, съфинансиран от Европейския социален фонд, по Оперативна програма „Добро управление (2014-2020)“.

Проектът се осъществява чрез инструментите на гражданския мониторинг, като е насочен към реализиране на принципите на прозрачност и отчетност на администрациите в област Шумен. Инициативата включва извършването на задълбочен анализ на съществуващите механизми за осигуряване на прозрачност и откритост в дейността на институциите, като основният фокус през 2022 г. бе поставен върху работата на общинските администрации и областната администрации по сигнали за корупция и

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

конфликт на интереси, изпращани от граждани, фирми и НПО. Друг съществен акцент от проекта е наблюдението на съдебните дела, образувани срещу администрациите на общинско и областно ниво.

През есента на 2022 г. в Шумен се проведе първата работна среща по проекта. Участие взеха представители на Областната администрация – Шумен и на 11 общински администрации от областта, като събитието беше отразено от местните и регионалните медии.

През 2022 година стартира първата дейност по проекта – „Провеждане на анкетно проучване и гражданско наблюдение“, посредством което се изследват: моделите, прилагани от администрациите при обслужването на граждани, механизмите за възпрепятстване на злоупотребата със служебно положение, конфликт на интереси и корупция.

През 2023 година се предвижда да бъдат изведени препоръки от гражданското наблюдение, които ще бъдат обсъдени на работни дискусии с участието на представители от 10 общински администрации и областната администрация, граждани, представители на бизнеса и НПО от област Шумен. В хода на консултативния процес по препоръките от мониторинга ще бъдат изработени конкретни предложения за: а) повишаване на ефективността и прозрачността на администрациите на общинско и областно ниво; б) подобряване на тяхната работа по сигнали за корупция и конфликт на интереси; в) ограничаване до минимум на предпоставките за образуване на съдебни дела срещу администрацията.

Препоръките от работата по проекта ще бъдат изпратени на изследваните администрации, като въз основа на тях ще бъде осъществено последващо гражданско наблюдение в рамките на проекта, което ще се изследва в колко от тях и до каква степен са въведени.

Проект „Антикорупционен мониторинг на Община Видин“

Проектът се осъществява в партньорство със Сдружение „РАЙС“ съфинансиран от Европейския социален фонд, по Оперативна програма „Добро управление (2014-2020)“.

Проектът цели насърчаване на откритото и отговорно местно управление чрез подобряване на антикорупционната среда в Община Видин, като предвижда осъществяването на граждански мониторинг върху дейността на институциите на месна власт и местно самоуправление в община Видин и формулиране на препоръки за повишаване на нейния антикорупционен капацитет.

През 2022 г. екипът на Асоциация „Прозрачност без граници“ изработи Методика за мониторинг и оценка на антикорупционната инфраструктура на Община Видин. Тя се основава на анализ на правната рамка, регулираща дейността на институциите на местната власт и местното самоуправление, като наред с дефинираните показатели за оценка на системата за

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

корупция съдържа и добри практики в сферата на превенцията и противодействието на корупцията на местно ниво.

През следващата година от изпълнението на проекта методиката ще бъде приложена от изследователския екип, като следва да послужи на изследователския екип за мониторинг на дейността на местните власти и за анализ с изводи и препоръки за подобряване на управлението и функционирането на институциите на местно ниво. За да бъде постигнат напредък - изпълнение на препоръките от страна на публичните власти - в края на проекта е предвидена кратка застъпническа кампания, в която резултатите от мониторинга и препоръките ще бъдат представени на местната общественост.

IV. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАННОСТ. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАСТЪПНИЧЕСКИ КАМПАНИИ

ПРОЕКТ „НАДГРАЖДАНЕ ЗАКРИЛАТА НА ЛИЦАТА, СИГНАЛИЗИРАЩИ ЗА НЕРЕДНОСТИ“

През 2022 г. Асоциация „Прозрачност без граници“ финализира работата по инициативата на Transparency International „Надграждане закрилата на лицата, сигнализиращи за нередности“, насочена към създаване на правила и организационна рамка за защита на лицата, които подават сигнали за нередности, както в публичния, така и в частния сектори. В тази връзка основните насоки в дейността в края на проекта бяха фокусирани върху участие в експертната работна група в Министерство на правосъдието и разработване на становища и позиции в процеса на публична консултация на законодателните предложения.

SPEAK UP EUROPE: Защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения“

Асоциация „Прозрачност без граници“ започна изпълнението на проект „SPEAK UP EUROPE: Защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения“. Проектът е двугодишна инициатива на Transparency International в партньорство с представителствата на TI България, Италия, Словения и Унгария. Проектът се финансира от фонда към Главна Дирекция „Миграция и Вътрешни работи“ на Европейската комисия.

Инициативата надгражда една от дългогодишните насоки в дейността на Асоциацията, в резултат на която е изграден Центърът за правна консултация на пострадали от корупция.

Проектът е насочен към предотвратяване на корупцията в страни с висок риск от корупция в ЕС, като насърчава гражданите да подават сигнали за нарушения към публични, частни и неправителствени организации,

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

посредством безопасни канали за подаване на сигнали за корупция и нарушения.

През 2022 г. Асоциация „Прозрачност без граници“ се фокусира върху дейностите по застъпничество и общуване с всички заинтересовани страни. Екипът на Асоциацията продължи да провежда застъпническа кампания за приемане на национално законодателство за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности. Бяха проведени срещи с Министерство на правосъдието. Асоциацията активно участва в работата на Комисията по правни въпроси в Народното събрание за приемане на предложения законопроект за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности и в съответствие с Директива 1937/2019 на ЕК. В рамките на провежданите заседания и в експертни становища се наложи да бъдат направени редица критични бележки.

Асоциация „Прозрачност без граници“ изпрати редица отворени писма до Комисията по правни въпроси и подпомагащите комисии на Народното събрание, в които изразява загриженост относно текстовете в проекта на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, които създаваха риск от сериозна намеса в работата на бизнеса и от административен произвол. Заедно с редица граждански и бизнес организации Асоциация „Прозрачност без граници“ инициира и петиция относно част от предложените разпоредби в законопроекта.

Друга насока в работата на Асоциация „Прозрачност без граници“ е свързана с установяването на взаимодействие с бизнеса и бизнес организациите, което е насочено към разработване на вътрешни механизми за защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения. Наред с това, чрез участието в различни медийни формати бяха предприети и първи стъпки за информиране на широката общественост относно правната рамка за защита на тези лица.

В рамките на дейността на Бизнес интегрити клуба (инициатива на Асоциацията във връзка с възприемането на стандарти за етика в бизнеса) предостави консултации на 6 компании относно разработването на вътрешни механизми за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности и разработването на етична инфраструктура.

Екипът участва в няколко обучения за въвеждането на платформите Globaleaks и Salesforce и започна подготовката на платформата Globaleaks, за използване от българските потребители.

В „Световния ден на лицата, подаващи сигнали за нередности“ на 23 юни 2022 г. бе проведена информационна кампания за гражданите на ЕС. Бе публикувана статия, както и няколко публикации в социалните мрежи с ключови съобщения и изображения, които бяха подготвени от Transparency International – Secretariat.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Във връзка с приемането на национално законодателство и пропуските в него, екипът на Асоциация „Прозрачност без граници“ публикува и информира обществеността посредством публикации на основния уебсайт на Асоциацията, в социалните мрежи, както и поддържаше диалог с представителите на Европейската комисия и Европейския парламент, ангажирани с въпроса за транспонирането на Директива 1937/2019 на ЕС.

V. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОРУПЦИЯ. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ОТЧЕТНОСТТА ПРИ ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЧЕСТНИ И ДЕМОКРАТИЧНИ ИЗБОРИ

Мониторинг на изборите за народни представители

Проблемът за влиянието на корупцията върху политическия живот и върху цялостния модел, по който се осъществява управлението на страната е една от основните теми, които стоят на вниманието на Асоциация „Прозрачност без граници” от създаването ѝ до сега.

През 2022 година Асоциация „Прозрачност без граници” осъществи наблюдение на изборите за народни представители². Въз основа на предприетите стъпки организацията извърши мониторинг на изборния процес, като инициативата се основаваше на следните действия:

- мобилизиране на доброволци за наблюдатели на изборния процес и обучение, което е насочено към идентифициране на нарушения и сигнализиране на институциите с цел ограничаване на нарушенията в изборния ден;
- осъществяване на наблюдение на всички ключови етапи от изборния процес: 1) предизборна кампания; 2) дейност на институциите по подготовка на изборите; 3) протичането на изборния процес на 2 октомври 2022 г.;
- участие в различни формати на телевизионни и радио предавания и дискусии, които са насочени към разпространение на информацията относно въпросите, които са предмет на обсъждане в референдума;
- установяване на нарушения на изборния процес и сигнализиране на институциите за нередности с цел предприемане на действия за ограничаване/санкциониране на нередностите. В тази връзка организацията използва платформата на Центъра за правна консултация на граждани, пострадали от корупция към организацията, като експертният екип на организацията получаваше сигнали на гражданите за нарушения в изборния ден, оказваше

² Вж. Решения на ЦИК № 1458-НС/22.09.2022 г. относно регистрация на наблюдатели от сдружение „Асоциация „Прозрачност без граници“ за участие с наблюдатели в изборите за народни представители на 2 октомври 2022

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

съдействие на гражданите, като предоставяше информация за техните права като избиратели, обработваше и систематизираше информацията от докладваните нарушения и изпращаше сигнали до компетентните институции.

Важен детайл от инициативата е фактът, че организацията успя не само да мобилизира ограничен кръг от доброволци, но и да съдейства за практическото обучение по прилагане на методи за граждански мониторинг сред студенти по политически науки от СУ „Кл. Охридски“. Това е не само важна практическа част от обучението на тези студенти, но и практическа стъпка към реализацията на партньорството между Асоциацията и академичната общност.

В процеса на осъществявания мониторинг бе поддържано сътрудничество и с авторитетни международни организации, които извършват наблюдение на изборния процес – Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Съветът на Европа – Парламентарната асамблея на Съвета на Европа.

В контекста на разглеждания проблем следва да се отбележат и поредицата от експертни позиции на организацията относно промените в изборното законодателство, които бяха осъществени в периода, предшестваш парламентарните избори. Позициите и становищата бяха насочени към една от основните промени в изборното законодателство – масовото прилагане на електронно машинно гласуване.

„Национален антикорупционен ресурсен център”

Асоциация „Прозрачност без граници” продължава да поддържа Антикорупционния център, който беше създаден с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Библиотеката на центъра съдържа значителен обем от книги, периодични издания и аналитични материали, разглеждащи същността на проблема за корупцията в национален и световен мащаб. Наред с изданията на експерти, международни институции и други неправителствени организации, центърът предоставя на разположение и всички публикации на „Прозрачност без граници” на английски и български език, които са резултат от 23-годишната работа на Асоциацията.

Изграденият капацитет на центъра позволява на екипа да продължи извършването на дейности в три основни насоки:

- обработване и попълване на информационния архив, който се попълва от няколко вида източници на информация. Архивът се попълва от ежедневния преглед на печата на националните печатни и електронни издания относно информация за случаи на корупция и анализи, посветени на темата. Наред с това, архивът се попълва с публикации, анализи и изследвания, публикувани в Интернет. Също така, архивът се попълва от материали от конференции,

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

предоставени от държавни институции, от български и международни неправителствени организации;

- дейността на Антикоруptionния ресурсен център се подпомага от стажанти – студенти по политология, европейстика и публична администрация от СУ, НБУ и чуждестранни университети. Асоциация “Прозрачност без граници” има вече установена практика да осигурява възможност на студенти да провеждат своя стаж, като наред с обучението им относно начина на функциониране на организацията, екипът полага усилия да популяризира каузата на TI за нетолерантност към корупцията. Стажантите оказват съдействие както в текущата работа на екипа, така и в дейността на центъра.

ИЗРАБОТВАНЕ НА ЕКСПЕРТНИ СТАНОВИЩА И ПОЗИЦИИ ПО АКТУАЛНИ ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕВЕНЦИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА

****Позиции относно организацията на изборния процес и обсъждани промени в изборното законодателство****

Във връзка с поредните предложения за промени в Изборния кодекс, които бяха обсъждани и приети от Народното събрание, Асоциация „Прозрачност без граници“ изработи поредица от експертни позиции и взе участие в обсъждането в Комисията по правни въпроси, като изрази критична оценка към подхода за промени в изборното законодателство, който negliжира отдавна съществуващи проблеми и създава нови рискове в изборния процес. В тази връзка следва да се подчертае позицията на организацията относно връщането на паралелното гласуване с две технологии в секциите и рисковете от обезсмислянето на електронното машинно гласуване. Асоциация „Прозрачност без граници“ отправи и поредица от препоръки относно техническата организация на изборния процес в страната и изпълнението на законовите разпоредби от страна на институциите, ангажирани с подготовката на изборния процес в страната и в чужбина.

****Позиции относно защитата на лицата, сигнализиращи за корупция****

През 2022 година бяха изработени поредица от позиции и становища на организацията относно защитата на лица, сигнализиращи за корупция. През изминалата година протече интензивен процес по обсъждане на проекта на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, който бе разработен в изпълнение на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Предвид обстоятелството, че международната организация Transparency International е от най-активните участници в процеса по създаване на правила в тази сфера, Асоциация „Прозрачност без граници“ се включи в работата на междуведомствената работна група към Министерство на правосъдието, работеща по този документ. Във връзка с разглеждането на законопроекта в Народното събрание, организацията взе участие в процеса, като нейни представители участваха обсъжданията и изразяваха експертните позиции по разглеждания законопроект. В рамките на подготовката на становищата те бяха консултирани с представителни организации на българския бизнес и членовете на „Бизнес интегрити клуб”.

Постоянни дейности

Представяне на сравнителните изследвания на Transparency International

Като национално представителство на международната организация за борба с корупцията Transparency International, Асоциация „Прозрачност без граници” ежегодно обявява резултатите от сравнителни международни изследвания и анализи, част от които са се наложили като авторитетни източници на информация и оценки нивото на корупция, икономическото и политическото развитие на изследваните страни. Сред тях следва да се отбележат:

- **Индекс за възприятие на корупцията (Corruption Perception Index)**, измерващ нивото на политическа и административна корупция според оценките на представителите на бизнеса, анализатори на икономическия и политическия риск от целия свят, включително и анкетирани експерти от изследваните държави. Изследването позволява извършването на сравнителни оценки в регионален и субрегионален мащаб, които могат да дадат най-общ ориентир на бизнеса в кои държави от даден регион корупционният риск е по-голям и съответно – общата среда за осъществяване на бизнес е по-неподходяща.

Публични изяви и форуми, организиран от Асоциация „Прозрачност без граници”

В рамките на осъществяваните инициативи и текущите си проекти през 2022 година, Асоциация „Прозрачност без граници”. Основна цел на екипа на Асоциацията е предизвикване на медиен интерес и широко отразяване на всичките ѝ инициативи. Асоциацията активно работи с широк кръг от представители на националните и регионални печатни и електронни медии.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

В резултат от установяването на трайни контакти с тях, събитията, организирани от Асоциацията, бяха широко отразени в печатните и електронни медии. Сред форумите, организирани през 2022 година, следва да се отбележат:

- Пресконференция за оповестяване на международния Индекс за възприемане на корупцията, проведена на 31 януари 2022 г. в София;
- Общонационален обучителен семинар „Индекс на местната система за почтеност: „Как да извършваме наблюдението и оценката на изследваните институции/сектори“, проведен на 10 и 11 юни 2022 г. в София;
- Поредица от дискусии, свързани със създаване на Бизнес интегрити клуб, проведени на 16 февруари 2022 г. и 13 април 2022 г.;
- Дискусия “How to evaluate companies” - виртуална среща с представители на Бизнес клубове, инициирани от TI-UK TI-Romania – 6 юни 2022 г.;
- Дискусия с представители на бизнеса за верификация за изследването Индекс на местната система за почтеност, проведена в София на 12 юли 2022 г.;
- Поредица от регионални кръгли маси за представяне на междинни резултати от изследване във връзка с Индекса на местната система за почтеност, проведени на 28 октомври 2022 г. в Перник; на 8 ноември 2022 г. в Стара Загора и на 15 ноември 2022 г. във Велико Търново;
- Високопрофилна конференция „Индекс на местната система за почтеност – 2022“ за представяне на изследването Индекс на местната система за почтеност, проведена на 8 декември 2022 г. в София, на която бяха отличени идентифицираните в изследването добри практики.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ПО ЧЛ. 40 ОТ ЗАКОНА ЗА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Като организация с нестопанска цел Асоциация „Прозрачност без граници” извършва своята дейност в подкрепа на развитието на гражданското общество. Основен приоритет в работата на Асоциацията е иницирането и прилагането на проекти и програми за превенция и противодействие на корупцията на национално, регионално и местно равнище.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Съгласно Устава на Асоциация „Прозрачност без граници”, нейната мисия е да обединява усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията през 2022 година бяха непосредствено подчинени на изпълнението на по-горе посочените приоритети. Всички приходи, получени в рамките на изминалата година, са използвани в съответствие с изискванията на член 38, съгласно който организацията извършва работа в подкрепа на общественополезни дейности за развитието и стабилността на гражданското общество.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

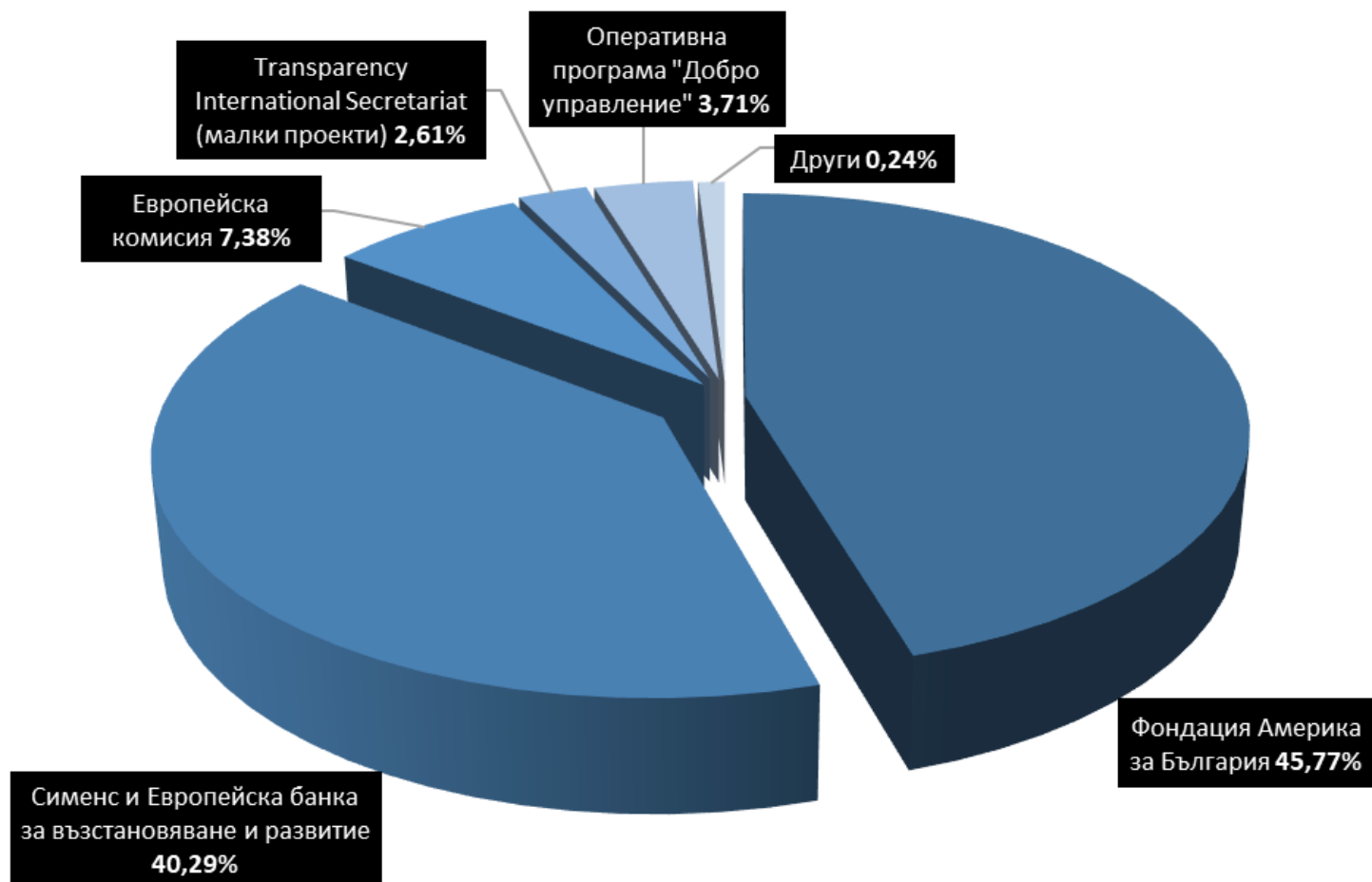
ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2022 Г.

Общ размер на разходите за нестопанска дейност за 2022 г.	492,109.56 лв.
Размер на разходите по чл. 3, ал. 3 от ЗЮЛНСЦ	4,500.00 лв.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Разпределение на приходи по донори



АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Разпределение на разходи по проекти

